

РЕШЕНИЕ

№ 127

гр. Горна Оряховица , 14.04.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ГОРНА ОРЯХОВИЦА, II СЪСТАВ в публично заседание на дванадесети април, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Емануел В. Вардаров

при участието на секретаря Мариянка Г. Къцаркова
като разгледа докладваното от Емануел В. Вардаров Гражданско дело № 20204120101533 по описа за 2020 година

Предявен иск по чл.26 ал.1 от ЗОДОВ врр. чл.8 ал.1 от ЗОДОВ врр с чл.6 §.1 от ЕКПЧОС.

Ищецът Н. И. И.(чрез адв.И. Т.М. от ВТАК) твърди в исковата молба, че е образувано ДП№397/2013г. по описа на РУМВР - Аксаково, прок.преписка№262/2014г. на ВРП, с Постановление от 10.01.2014г. на Прокурор от ВРП, водено срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.194 ал.1 от НК. в хода на предварителната проверка. С Протокол за доброволно предаване от 18.11.2013г. от свидетеля С.В.С., като веществено доказателство по делото била предадена лична карта№644887643, издадена на Н. И. И. от МВР В.Търново на 08.11.2013г. След образуване на цитираното ДП№3М-397/2013г. в хода на разследването свидетелите Ц. И.а С. и С.В.С. са заявили, че са задържали картата на връщане на вещите, които са предмет на деянието по чл.194 ал.1 от НК. Не се установили процесуално-следствените действия с личната карта, но бг. 3м. и 22дни посоченото веществено доказателство било абсолютно неоснователно задържано, въпреки неколkokратно провежданите от Н. И. И. с разследващите органи. Ищецът получил и отказ в инициирано производство по чл.111 ал.2 от НПК. Счита отказа на прокурора за незаконен и пряко засегнал гражданското му право да се ползва от личната си карта, защото предпоставките на чл.113 от НПК били изключени. Постановлението било обжалвано пред РС-Варна(преди това била подадена и жалба за непроизнасяне в срок до ОП-Варна), който със свое Определение№358/02.03.2020г. по ЧНД№971/2020г. отменил Постановление от 25.11.2019г. на прокурор от РП-Варна, като е указал да бъде върната на Н. И. И. личната му карта. Същото било сторено на 10.03.2020 г. в сградата на РУМВР-Аксаково. Предписанието, залегнало в чл.111 ал.2 от НПК повелява да се възстанови съществуващото фактическо положение преди отнемането на вещта от съответния правоимащ(Решение№2150/15.11.2016г. по гр.дело№4012/2015г. ВКС). Чл.26 от ЗОДОВ е правната квалификация на иска за обезщетение на вреди от нарушение на правото по чл.6 §.1 от

Европейската конвенцията за защита правата на човека/ЕКЗПЧ/ по всящо производство(Решение№210/15.06.2015г. по гр.дело№3053/2014г. - III.о. ВКС). Отговорността на държавата по този иск се реализирала по особените правила на ЗОДОВ - изборна местна подсъдност; предявяване на иска срещу правосъдния орган, причинил вредите като процесуален субституент на държавата; участие на прокурор с цел съблюдаване на законността; специален режим на таксите и разноските и не била обусловена от абсолютните процесуални предпоставки на чл.8 ал.2 от ЗОДОВ, а именно да е изчерпана административната процедура за обезщетение на вредите по реда на Глава IIIа от ЗСВ. В решението изрично е посочено, че лицето, което твърди, че е претърпяло вреди от нарушение на неговото право на разглеждане и решаване на делото в разумен срок по чл.6 §.1 от Конвенцията, но не е обвиняем, пострадал или ощетен от престъплението, а лицето, от което по наказателното дело е иззет предмет като веществено доказателствено средство, е надлежен ищец по иска по чл.26 от ЗОДОВ. Според чл.26 ал.1 от ЗОДОВ държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и на юридически лица от нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок съгласно чл.6 §.1 от ЕКЗПЧОС. Фактическият състав на иска включва наличието на образувано и всящо производство/извод в този смисъл може да се направи и от разпоредбата на чл.26 ал.3 от ЗОДОВ, сочеща, че предявяването на иск за обезщетение за вреди по всящо производство не е пречка за предявяване на иск и след приключване на производството/, увредено лице, вредата да произлиза от действия на Прокуратурата, причинна връзка между вреда и действия. Висящността на ДП№ЗМ-397/2013г. на РУМВР Аксаково била безспорна. Вредите имали за цел да възмездят ищеца за допуснато от прокурора нарушение на право по чл.6 §.1 от ЕКЗПЧОС, а правото принадлежи и на лицето, от което е иззета личната карта като веществено доказателство по наказателното дело, въпреки че не е обвиняем, пострадал или ощетен от престъплението. Основен принцип на наказателното производство като цяло, а и на досъдебното, прогласен с чл.22 ал.1, ал.2 от НПК е разумността на сроковете за разглеждането им, в т.ч. и в чл.6 §.1 от ЕКЗПЧОС. Гражданското право на ищеца е засегнато от образуваното наказателно дело. Правото на ищеца да се ползва от закрилата на чл.26 от ЗОДОВ ввр. чл.6 §.1 от ЕКЗПЧОС произтича от факта, че от неговата фактическа власт е отнета личната му карта, която се задържа по всящо досъдебно производство като веществено доказателство – чл.11 от НПК. В случая досъдебното производство е засегнало гражданско право на ищеца, тъй като той не може да се идентифицира в гражданския оборот с надлежен официален удостоверителен документ, какъвто се явява издадената от органите на МВР лична карта и същевременно му се вменява в задължение да търпи това фактическо положение повече от шест години. Разглеждането и решаването на наказателното дело в разумен срок е основен принцип в наказателното производство - чл.22 от НПК. Сроковете за извършване на разследването били уредени в чл.234 от НПК(основният срок е двумесечен; при фактическа или правна сложност административният ръководител на прокуратурата може да го продължи с не повече от четири месеца, а в изключителни случаи и с повече - от административния ръководител на по-горестоящата прокуратура или от оправомощен от него прокурор). В настоящия случай ДП№ЗМ-397/2013г. на РУВМР Аксаково е образувано на 10.01.2014г. с постановление за образуване от прокурора. От 10.01.2014г. до 10.03.2020г. са изминали над шест години. Без значение било обстоятелството на спиране на наказателното производство на основание чл.244 ал.1 т.2 от НПК. Макар да не текат срокове по време на спирането на производството, висящността на делото е продължила, иззетото веществено доказателство не било върнато на правоимащото лице през целия този период, ищецът е бил лишен от редица възможности, свързани със започване на работа пътуване и дори свободно придвижване в страната. Съгласно чл.245 ал.3 от НПК

сроковете по чл.234 от НПК не включват времето през което наказателното производство е спряно, но задължението на прокурора разследващите органи да осигурят провеждането на досъдебното производство е основано на принципа, регламентиран в чл.22 ал.2 от НПК, който е основополагащ и гарантиращ разглеждането и решаването на делата в разумен срок. Следователно независимо, че производството по делото в досъдебната фаза е било спирано, фактическа висящност на делото обосновавала извод за нарушено правото на разглеждане му в разумен срок. Разпоредбата на чл.26 ал. 2 от ЗОДОВ изисква обективност и конкретност в преценката дали правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок е нарушено. В случая, досъдебното производство надхвърлило предвидените в чл.234 от НПК срокове по дело за престъпление по чл.194 ал.1 от НК, което не разкрива фактическа или правна сложност, а прокурорът не е направил необходимото, за да обезпечи ритмичното и своевременно извършване на необходимите следствени действия. Аргумент за законосъобразност на действията на прокурора нямало в процедурната възможност за спиране на досъдебното производство на основание чл.244 ал.1 т.2 от НПК и от обстоятелството, че тя е упражнявана. Било установено, че с изетата лична карта не са били извършени необходимите следствени действия и нейното връщане от прокурора нямало да затрудни разкриването на обективната истина, а ищецът е получил и отказ в инициирано производство по чл.111 ал.2 от НПК. Счита, че отказът на прокурора е незаконен и пряко засегнал гражданското право на ищеца да се ползва от личната си карта, защото предпоставките на чл.113 от НПК са изключени. Иземването на личната карта на И. е свързано с: -понасяне на административнонаказателна отговорност за това, че не носи в себе си документ за самоличност, както се е случвало и неколkokратно, невъзможност да участва в гражданския оборот като сключва договори, вкл. да се явява пред банкови институции, нотариуси и др. ведомства и организации, където се изисквало представяне на документ за легитимация какъвто е личната карта; -лишаване от упражняване на избирателното си право; -невъзможност от започване на работа; -невъзможност от напускане на страната и свободно придвижване в държавите от ЕС за период от над шест години; -невъзможност да постъпи за болнично лечение; -отказ да припознае новороденото си дете и т.н. Предявен е иск по чл.26 ал.1 от ЗОДОВ врр. чл.8 ал.1 от ЗОДОВ врр с чл.6 §.1 от ЕКПЧОС, за сумата 5000.00лв., представляваща неимуществени вреди, причинени от нарушено право на разглеждане и решаване на ДП№3М-397/2013г. по описа на РУМВР-Аксаково, прок.преписка№262/2014г. по описа на РП-Варна, по което на 18.11.2013г. е изета като веществено доказателство лична карта№644887643/08.11.2013г., издадена от МВР В.Търново, ведно със законната лихва от предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на вземането. Претендират се направените по делото разноси, както и присъждане на адвокатско възнаграждение по реда на чл.38 ал.2 врр. чл.38 ал.1 т.2 от ЗА.

Ответникът Прокуратурата на Р.България, чрез Прокурор Н.Илиев(административен ръководител на ТП гр.Г.Оряховица при ВТРП) оспорва предявения иск. Счита, че единствената причина за невръщането на личната карта на ищеца е неговото виновно бездействие и незаинтересованост. Последният с потърсил личната си карта за пръв път едва през 2019г. Ищецът сам се е поставил в това положение бездействайки. Твърдените трудности, които бил изпитал, категорично не били пряка и непосредствена последица от наказателното производство, защото след пускането на молба за връщане на личната карта се е достигнало до връщането и в крайна сметка. Правно и житейски абсурдно било да се твърди, че не би могъл да участва в граждански оборот, да се явява пред банкови институции, нотариуси и т.н. поради липса на лична карта и същевременно да не е предприел години наред никаква инициатива за връщането и.

Прокуратурата е орган на досъдебното производство, който разследва престъпления. Един от способите затова е изземването на веществени доказателства, съобразно НПК, които са свързани по един или друг начин с воденото престъпление. Това била и причината за изземването на процесната лична карта. Счита, че претенцията следва да бъде оставена без уважение, тъй като са налице предпоставките на чл.5 ал.1 от ЗОДОВ, изключващи изцяло отговорността на държавата. Твърденията за изпитани неудобства и трудности от ищеца се дължали на изцяло негово поведение - бездействал и не си бил потърсил личната карта. Оспорва претендираното обезщетение за претърпени неимуществени вреди и по размер. Същото било изключително завишено и несъответстващо на принципа на справедливост, визиран в чл.52 от ЗЗД и не отговаряло на твърдените вреди, икономическият стандарт в Р.България и съдебната практика по аналогични случаи. В тази връзка и съгласно чл.5 ал.2 от ЗОДОВ, когато пострадалият виновно е допринесъл за увреждането, дължимото от държавата обезщетение се намалявало.

Съдът, след като взе предвид становищата на страните и прецени събраните по делото доказателства, съобразно ГПК, приема за установено следното:

На 10.01.2013г. е образувано ДП№397/2013г. по описа на РУМВР - Аксаково, прок.преписка№262/2014г. на ВРП, с Постановление от 10.01.2014г. на Прокурор от РП-Варна, водено срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.194 ал.1 от НК, за това, че на неустановена дата през месец ноември в с.Слънчево Общ.Аксаково Обл.Варна неизвестен извършител отнел чужди движими вещи - златен ланец, златна верижка, златен пръстен и парична сума в размер на 300.00 евро от владението на Ц. И.а С., без нейно съгласие, с намерение противозаконно да ги присвои.

С Протокол за доброволно предаване от 18.11.2013г. от свидетеля С.В.С., като веществено доказателство по делото била предадена лична карта№644887643, издадена на Н. И. И. от МВР В.Търново на 08.11.2013г. След образуване на цитираното ДП№3М-397/2013г. в хода на разследването свидетелите Ц. И.а С. и С.В.С. са заявили, че личната карта им е оставена от молителя Н. И. И. до връщане на вещите, предмет на деянието. Наблюдаващият прокурор е приел, че връщането на личната карта на Н. И. И. би затруднило работата по разследването и разкриването на обективната истина, доколкото разследването не е приключило. Посочено е, че Н. И. И. би могъл да изиска удостоверение от органите на МВР за издаване на удостоверение, от което да е видно, че личният му документ е приобщен като веществено доказателство.

През 2019г. е депозирана молба до РП-Варна по реда на чл.111 ал.2 от НПК за връщане на приобщеното веществено доказателство „лична карта“. С Постановление от 25.11.2019г. молбата е оставена без уважение с мотив, че „връщането на присъединените в хода на настоящото досъдебно производство веществени доказателства, а именно лична карта№6448876, издадена на 08.11.2013г. от МВР В.Търново на Н. И. И. би затруднило работата на разследването и разкриване на обективната истина.

Постановлението било обжалвано пред РС-Варна(преди това била подадена и жалба за непроизнасяне в срок до ОП-Варна), който със свое Определение№358/02.03.2020г. по ЧНД№971/2020г. отменил Постановление от 25.11.2019г. на прокурор от РП-Варна, като е указал да бъде върната на Н. И. И. личната му карта. Същото било сторено на 10.03.2020 г. в сградата на РУМВР-Аксаково.

По делото е приложена справка с изх.№366000-6201/12.03.2021г. от ОДМВР В.Търново, според която на Н. И. И. във връзка с нарушаване разпоредбите на ЗБЛД са издадени АУАН/НП, както следва: АУАН№862/08.11.2013г., съставен от служител на сектор „БДС“ при ОДМВР В.Търново за нарушение на чл.31 ал.2 от ЗБЛД, издадено Наказателно постановление№862/14.11.2013г., като на основание чл. 81 ал.1 т.5 от ЗБЛД му е наложена „Глоба“ в размер на 20.00лв.; АУАН№347/28.03.2019г., съставен от служител на РУМВР В.Търново при ОДМВР В.Търново за нарушение на чл.7 ал.1 от ЗБЛД, издадено Наказателно постановление№347/11.04.2019г., като на основание чл.81 ал.2 т.2 от ЗБЛД му е наложена глоба в размер на 30.00лв.; АУАН№600/23.10.2019г., съставен от служител на РУМВР Дряново при ОДМВР Габрово за нарушение на чл.6 от ЗБЛД, издадено Наказателно постановление№600/25.10.2019г., като на основание чл.80 т.5 от ЗБЛД му е наложена глоба в размер на 50.00лв.; АУАН№613/25.10.2019г., съставен от служител на РУМВР Дряново при ОДМВР Габрово за нарушение на чл.6 от ЗБЛД, издадено Наказателно постановление№613/11.11.2019г., като на основание чл.80 т.5 от ЗБЛД му е наложена глоба в размер на 50.00лв.

По делото с цел изясняване на фактическата обстановка са допуснати гласни доказателства. Св.З.Д.Ф.(живуща на семейни начала с молителя Н.И.) твърди, че след като заживяла с Н.И. от четири години, същият и споделил, че от 6-7 години няма лична карта. Ходили в Паспортна служба гр.В.Търново(преди три години) и там му отказали да издадат нова лична карта, тъй като съществувала лична карта, която била валидна и се намирала в гр.Варна-Аксаково. От паспортна служба гр.Търговище също му отказали. Двамата имат общо дете, но заради липсата на лична карта, Н.И. не могъл да припознае детето. Не можал да започне работа на постоянен трудов договор и пак заради личната карта. Липсата на лична карта му създавала неудобство и за влизане в болница, както и да замине в Кр.Белгия при сестра и. Бил съставен АУАН за липсата на лична карта. Св.Д.Ф.А. познава Н.И.. Потвърждава, че заради липсата на лична карта не могъл да припознае детето си. Липсата на лична карта му създавала неудобства и при придвижването в населено място(избягвал „срещи“ с полицията), при започване на работа и др. Не можал да замине за чужбина при „баджанака си“. Разпитаните свидетели са възприели от различен ъгъл, последиците, настъпили след изземване на личната карта, като показанията им следва да бъдат преценени предвид изискванията на чл.172 от ГПК(св.З.Д.Ф.). Въпреки това, съдът следва да ги кредитира, като резултат на техни непосредствени впечатления и непротиворечиви с останалия доказателствен материал.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

В чл.7 от ЗОДОВ е определена специална подсъдност на исковите за обезщетение по ЗОДОВ. Съгласно цитираната разпоредба, искът за обезщетение се предявява пред съда по мястото на увреждането или по настоящия адрес или седалището на увредения срещу органите по чл.1 ал.1 и чл.2 ал.1 от ЗОДОВ, от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите. Прокуратурата е единна и централизирана и има съответни структурни звена във всички съдебни райони. Производството, във връзка с което е възникнал спорът за подсъдност, е образувано по иск за ангажиране на специалната деликтна отговорност на Държавата, чрез процесуален субституент Прокуратурата на Р.България, за обезщетения за репарирание на вреди от правозащитна дейност.

Сезиран е родовокомпетентният съд – чл.26 ал.2 от ЗОДОВ ввр. чл.104 т.4 от ГПК, а според ВТОС, „издирил и действителното фактическо положение относно местоживеенето на ищеца“ - ГОРС е местнокомпетентният съд. Лицето, което твърди, че е претърпяло вреди от нарушение на неговото право на разглеждане и решаване на делото в разумен срок по чл.6 §.1 от ЕКЗПЧОС, но не е обвиняем, пострадал или ощетен от престъплението, а лицето, от което по наказателното дело е иззет предмет като веществено доказателствено средство, е надлежен ищец по иска по чл.26 от ЗОДОВ. Допустимостта на предявения иск по чл.26 от ЗОДОВ за обезщетение на вредите от нарушение на правото по чл.6 §.1 от ЕКЗПЧОС по висящо производство не е обусловена от абсолютните процесуални предпоставки на чл.8 ал.2 от ЗОДОВ, а именно да е изчерпана административната процедура за обезщетение на вредите по реда на Глава IIIа от ЗСВ и да няма постигнато споразумение. Повдигнатият правен спор възлага в тежест на ищеца доказването на: допуснато от прокурора нарушение на право по чл.6 §.1 от ЕКЗПЧОС; претърпяна имуществена вреда; причинно-следствена връзка между вредата и неразумната продължителност на производството, като наличието на вина у лицата от състава на съответния орган е без правно значение. Няма спор, че лична карта№644887643, издадена на Н. И. И. от МВР В.Търново е иззета като веществено доказателство по образуваното наказателно производство. Съгласно чл.111 ал.2 от НПК, предметите, иззети като веществени доказателства, с разрешение на прокурора могат да бъдат върнати на правоимащите, от които са отнети, преди да завърши наказателното производство, само когато това няма да затрудни разкриването на обективната истина и не са предмет на административно нарушение. Съгласно разпоредбата на чл.4 от ЗОДОВ, обезщетение се дължи за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Необходимо е да се има предвид указаното в т.11 на Тълкувателно решение№3/22.04.2005г. по тълк.дело№3/2004г. на ОСГК ВКС относно прекия характер на вредите. Обезщетението за имуществени вреди се определя при наличие на причинна връзка с незаконните актове на правозащитните органи. От страна на ответника биха могли да се ангажират правоизключващи, респ. правопогасяващи възрание, с оглед защитната му теза.

Правната квалификация на предявените искове е по чл.26 ал.1 от ЗОДОВ ввр. чл.8 ал.1 от ЗОДОВ ввр с чл.6 §.1 от ЕКПЧОС. Претендира се обезщетение за вреди от нарушено право по чл.6 §.1 от Конвенцията, за разглеждане в разумен срок на висящо производство - ДП№397/2013г. по описа на РУМВР - Аксаково, прок.преписка№262/2014г. на ВРП. Приложение намират специалните правила въведени с разпоредбите на чл.26 от ЗОДОВ и чл.8 от ЗОДОВ. И след като искът по чл.26 от ЗОДОВ се разглежда по реда на ГПК, а продължителността на производството се преценява с оглед критериите, установените в практиката на ЕКПЧОС, а именно: обща продължителност и предмета на производството, неговата фактическа и правна сложност, поведението на страните и техните процесуални и законни представители, поведението на останалите участници в процеса и на компетентните органи, както и други факти, имащи значение за правилното решаване на спора.

Европейският съд по правата на човека в практиката си приема, че нарушаването на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок предполага аномалното функциониране на съдебната система и, следователно, подлежи на компенсиране. При преценка дали е налице нарушаване на това право следва да се вземат пред вид особеностите на всеки отделен случай в светлината на конкретната материя, сложността на процеса, процесуалното поведение както на заинтересованото лице, така и на съответните власти, оторизирани със случая.

Ако бъдат установени продължителни периоди на бездействие, или липса на резултат от извършени процесуални действия от страна на компетентните органи между отделните фази на процеса, като доказателство за бездействието им, въпреки наличието на трудности от обективен характер, съдът констатира липсата на решаване на делото в разумен срок. И това е така, защото, както посочва в практиката си ЕСПЧ, компетентните в съответната държава съдебни власти са длъжни да вземат всички необходими мерки за приключване на делото с постановяване на влязъл в сила съдебен акт в разумен срок.

Доколкото към датата на предявяване на исковата молба няма данни досъдебното производство да е приключило с окончателен акт, то допустимостта на така предявените искове не е обусловена от абсолютните процесуални предпоставки на чл.8 ал.2 от ЗОДОВ(Решение№210/15.06.2015г. по гр.дело№3053/2014г. III.о. ВКС). Разглеждането и решаването на делото в разумен срок е право гарантирано в чл.6 §.1 от ЕКЗПЧОС, като нарушаването му от правораздавателните органи предоставя на българските граждани право на защита, което се реализира по реда на специалния ЗОДОВ. Разглеждането и решаването на наказателното дело в разумен срок е основен принцип в наказателното производство – чл.22 от НПК. Задължението е на съда, съгласно чл.22 ал.1 от НПК, но възможността да бъде изпълнено следва пряко от изпълнението на задължението на прокурора и разследващите органи да осигурят провеждането на досъдебното производство в предвидените в НПК срокове - чл.22 ал.2 от НПК. Сроковете за извършване на разследването са посочени в чл.234 от НПК, като основният е двумесечен. При фактическа или правна сложност административният ръководител на прокуратурата може да го продължи с не повече от четири месеца, а в изключителни случаи и с повече - от административния ръководител на по-горестоящата прокуратура или от оправомощен от него прокурор. Без значение е обстоятелството, че наказателното производство е било спирано на основание чл.244 ал.1 т.2 от НПК. Макар да не текат срокове по време на спирането на производството, висящността на делото е продължила, иззетото веществено доказателство – лична карта не е върната на правоимащото лице и през целия период ищецът е бил на практика без документ за самоличност. Съгласно чл.245 ал.3 от НПК сроковете по чл.234 от НПК не включват времето през което наказателното производство е спряно, но задължението на прокурора и разследващите органи да осигурят провеждането на досъдебното производство е основано на принципа, регламентиран в чл.22 ал.2 от НПК, който е основополагащ и гарантиращ разглеждането и решаването на делата в разумен срок. Следователно, независимо, че производството по делото в досъдебната фаза е било спирано, фактическа висящност на делото обосновава извод за нарушено правото на разглеждане му в разумен срок. Според чл.2б ал.2 от ЗОДОВ се изисква обективност и конкретност в преценката дали правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок е нарушено. Законодателят възлага на прокурора дейността по ръководство и надзор върху работата на разследващите органи в досъдебното производство – чл.19б от НПК. В случая, досъдебното производство е надхвърлило предвидените в чл.234 от НПК срокове по дело за престъпление по чл.194 ал.1 от НК, което не разкрива фактическа или правна сложност, а прокурорът не е направил необходимото, за да обезпечи ритмичното и своевременно извършване на необходимите следствени действия.

Съгласно разпоредбата на чл.4 от ЗОДОВ, обезщетение се дължи за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Необходимо е да се има предвид указаното в т.11 на Тълкувателно решение№3/22.04.2005г. по

тълк.дело№3/2004 – ОСГК ВКС относно прекия характер на вредите. Обезщетението за имуществени вреди се определя при наличие на причинна връзка с незаконните актове на правозащитните органи. Както се посочи, повече от шест години в материалите по досъдебното производство се съхранява лична карта на Н. И. И.. Незавършвайки процесуални действия с посочената лична карта в продължение на повече от шест години и задържайки я по делото, разследващите органи неоснователно ограничават основно право и задължение на български гражданин да съхранява в себе си лична карта, а при необходимост и да удостоверява самоличността си с нея. Това ограничение е довело до значителни неблагоприятни последици за ищеца И. - понасяне на административнонаказателна отговорност за това, че не носи в себе си документ за самоличност, невъзможност да участва в гражданския оборот като сключва договори, като в много случай за това е предвидено лицето да удостовери самоличността си с лична карта - напр. пред банкова институция, нотариус и т.н. Лицето не е могло да упражнява и изборителното си право. Не е могло, а и към настоящия момент не би могло да посети лекар или да постъпи в лечебно заведение, доколкото отново не може да удостовери самоличността си. Свидетелските показания установяват и други неблагоприятни последици, вследствие обективната невъзможност Н. И. И. да удостовери самоличността си: -невъзможност да припознае детето, на което е биологичен баща; -невъзможност да започна работа по трудов договор; -невъзможност да се предвижда на територията на Р.България и в чужбина. Ограничението, което разследващите органи са създали със задържането на личната карта по досъдебното производство, не е било и наложително, с оглед разкриване на обективната истина, доколкото разследващите органи биха могли, включително и преди да върнат вещественото доказателство, да изпълнят задълженията си по чл.110 ал.1 от НПК, като огледат и фотографират същото. По досъдебното производство няма данни да е съществувала необходимост от изземване на следи от документа за самоличност, но дори и това да е така, е могло да бъде сторено в периода от повече от шест години, в които се води разследването. Следователно, връщането на процесното веществено доказателство не би затруднило разкриването на обективната истина и би преустановило неоправданото лишаване на български гражданин от документ за самоличност. Изложеното налага извод, че правото на ищеца на разглеждането и решаването на наказателното производство в разумен срок е нарушено от незаконните актове на прокурора, в т.ч. наложеното ограничение с във висящото досъдебно производство и тя има право да получи обезщетение за причинените ѝ вреди.

В контекста на принципа за необходима конкретна за всеки случай преценка на справедливия размер на обезщетението за морални вреди, практиката отчита и личността, начина на живот, средата и ценностната система на пострадалия, така и всички фактори, които са допринесли за увреждането(Решение№96/31.05.2013г. по гр.дело№792/2012г. - IVг.о. ВКС). Доколкото не е в тежест на пострадалия да доказва отделните си негативни изживявания(Решение№18/20.02.2014г. по гр.дело№2721/2013г. - IVг.о. ВКС), като наличието им се презюмира през целия период на висящност на наказателното производство. Следва да се вземат предвид гореизброените характерни особености на настоящия случай и че неспазването на разумния срок на продължителност винаги увеличава вредните последици(Решение№532/24.06.2010г. по гр.дело№1650/2009г. - IIIг.о. ВКС).

Както вече се посочи, вредите се претендират от неприключило ДП№397/2013г. по описа на РУМВР - Аксаково в разумен срок по чл.6 §.1 от ЕКПЧОС, в рамките на което като веществено доказателство е иззета личната карта на ищеца, с което неблагоприятно е засегнато лицето,

лишено от възможността да ползва вещта за един неразумно дълъг и неоправдано продължителен срок- от 08.11.2013г. до 10.03.2020г., или повече от шест години. Съгласно чл.4 ал.1 от ЗБЛД всеки български гражданин има право на документ за самоличност. При анализа на тези разпоредби съдът намира, че е недопустимо едно лице да бъде лишавано от разследващите органи от негово право по закон. Вследствие на бездействието на разследващите органи е допуснато нарушаване на принципа за разглеждане и решаване на делата в разумен срок, от което за ищеца са настъпили вреди, които следва да му бъдат обезщетени. Настоящият състав намира, че претендиранят размер на обезщетението за причинените на ищеца неимуществени вреди е прекомерно завишен, защото не се установява лицето да е претърпяло значителни или изключително тежки вредни последици от неразумния срок на разследването. Безспорно изпитаните и следващите се емоционални страдания, преживените стрес и притеснения, както и продължителният период на несигурност от изхода на разследването досежно съдбата на изетата лична карта, трябва да бъдат адекватно овъзмездени. Обезщетението обаче следва да бъде преценено според общоприетия критерий за справедливост, икономическите условия на живот и на база анализа на събраните доказателства, както и при отчитане на принципа, че то в подобни дела не може да бъде средство за неоснователно и неправомерно обогатяване. В тази връзка съдът намира, че обезщетението за причинените неимуществени вреди на ищеца следва да се определи на сумата от 3000.00лв., като искът до пълния му предявен размер от 5000.00лв. следва да се отхвърли като неоснователен.

Ответникът е релевирал своевременно възражение, че пострадалият виновно е допринесъл за увреждането. Твърденията за изпитани неудобства и трудности от ищеца се дължали на изцяло негово поведение - бездействал и не си бил потърсил личната карта(потърсил я едва през 2019г.).

Съгласно разпоредбата на чл.5 ал.2 от ЗОДОВ и разясненията, дадени в т.3 от Тълкувателно решение№3/22.04.2004г. по тълк.дело№3/2004г. – ОСГК ВКС, основание да се намали отговорността на правозащитния орган е налице, само в случаите, в които пострадалото лице е допринесло виновно за увреждането. Поради това съпричиняване по смисъла на чл.5 ал.2 от ЗОДОВ не може да се извежда от други факти, извън тези имащи пряко отношение и целящи да се забави или опорочи разследването(напр.: неистински показания, въвеждане в заблуждение на органите на разследването, пречки за своевременно извършване на процесуални действия и т.н.). Макар процесуалните действия от страна на ищеца да са били нередовни и неефективни, и обективно да са довели до забавянето на връщане на личната му карта, то никое от тях не е целяло това забавяне на наказателното производство, респ. – с процесуалното си поведение по делото ищецът не е допринесъл виновно за увреждането си по смисъла на чл.5 ал.2 от ЗОДОВ, поради което възраженията на ответника за съпричиняване от страна ищеца на процесните неимуществени вреди, са неоснователни(Решение№272/27.01.2020г. по гр.дело№924/2019г. – IVг.о. ВКС).

Съгласно нормата на чл.86 от ЗЗД, при изпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. В полза на Н. И. И. следва да бъде присъдена законната лихва върху обезщетението за неимуществени вреди, считано от датата на завеждане на исковата молба – 07.10.2020г. до окончателното и изплащане.

При този изход на делото и на основание чл.78 ал.1 от ГПК, в полза на Н. И. И. следва бъде присъдена сумата 10.00лв., представляваща направените разноски – ДТ по чл.2а от Тарифата за ДТССГПК, която да му бъде заплатена от ответната страна.

Съгласно чл.38 ал.2 от ЗА, в случаите по чл.38 ал.1 от ЗА, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноси, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение, и съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл.36 ал.2 от ЗА и осъжда другата страна да го заплати. Осъществената от пълномощника-адвокат на ищеца защита се изразява в изготвяне на искова молба и процесуално представителство в три съдебни заседания, като е поискано присъждане на възнаграждение. В тази връзка и съгласно чл.7 ал.1 т.2 от Наредба№1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения в полза на адв.И. Т.М. от ВТАК следва да бъде присъдена сумата 440.00лв., представляваща адвокатско възнаграждение, която да се заплати от ответното дружество.

Водим от изложените съображения и на основание чл.258 и сл. от ГПК и чл.7 ал.2 от ГПК, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ДА ЗАПЛАТИ на Н. И. И. с постоянен адрес: гр.С. ул.,О.“№23, с настоящ адрес: с.А. ул.“П.И.“№7 Общ.П.: сумата 3000.00лв./три хиляди лева/, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, причинени от нарушено право на разглеждане и решаване на ДП№3М-397/2013г. по описа на РУМВР-Аксаково, прок.преписка№262/2014г. по описа на РП-Варна, по което на 18.11.2013г. е иззета като веществено доказателство лична карта№644887643/08.11.2013г., издадена от МВР В.Търново, ведно със законната лихва от предявяване на исковата молба - 07.10.2020г. до окончателното и изплащане; сумата 10.00лв./десет лева/, представляваща направените по делото разноси.

ОТХВЪРЛЯ предявения иск от страна на Н. И. И. с постоянен адрес: гр.С. ул.,О.“№23, с настоящ адрес: с.А. ул.“П.И.“№7 Общ.П. против Прокуратурата на Република България обезщетение за претърпени неимуществени вреди, причинени от нарушено право на разглеждане и решаване на ДП№3М-397/2013г. по описа на РУМВР-Аксаково, прок.преписка№262/2014г. по описа на РП-Варна, по което на 18.11.2013г. е иззета като веществено доказателство лична карта№644887643/08.11.2013г., издадена от МВР В.Търново, в останалата част от 3000.00лв. до пълния предявен размер от 5000.00лв.

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ДА ЗАПЛАТИ на адв.И.Т. М. от ВТАК с ЛН:....., със съдебен адрес: гр.В.Търново ул.,България“№2 ет.І офис№3, сумата 440.00лв./четиристотин и четиридесет лева/, представляваща адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Великотърновския окръжен съд в двуседмичен срок, считано от датата на получаване на съобщението, че е изготвено и обявено.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Районен съд – Горна Оряховица: _____